

Tisková zpráva Klimatické koalice, Člověka v tísni, Charity ČR a FoRS - Českého fóra pro rozvojovou spolupráci:

90 % přírodních katastrof bylo za posledních 20 let spojeno se změnou klimatu a extrémním počasím. Humanitární dopady těchto krizí jsou apelem na snižování emisí

Praha, 9. 7. 2020 - Klimatická koalice uspořádala společně s organizacemi Člověk v tísni, Charita ČR a České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS) tiskový seminář, kterým chce upozornit na souvislosti humanitárních dopadů extrémního počasí s emisemi skleníkových plynů, na jejichž vypouštění se Česko podílí již od počátku průmyslové revoluce.

„Dopady změny klimatu zasahují už dnes do každodenního života lidí naší planety, aniž si to vždy uvědomujeme. Navíc stojíme před rizikem, že další změny mohou probíhat nelineárně, tedy třeba exponenciálně nebo skokově. A hlavně, hrozí, že při pokračujícím zvyšování teploty některé oblasti přesáhnou nevratný bod zlomu, kdy už nebude cesty zpátky k podobě klimatu, jaký jsme znali v minulosti - například arktické oblasti nebo korálové útesy“ varuje **Michal Žák, meteorolog z MFF UK.**

V posledních letech svět zakouší dopady měnícího se klimatu, o nichž jsme se ještě donedávna domnívali, že nastanou o desítky let později. Sucho a povodně, které zažíváme v Česku, jsou přitom jen špičkou ledovce toho, s čím se potýkají obyvatelé jiných částí světa, zejména globálního Jihu, kde jsou sucha, povodně i tropické bouře ještě mnohem dramatičtější. Letos navíc lidé v některých zemích extrémnímu počasí čelí za současného průběhu pandemie COVID-19, rovněž související s expanzivním zacházením naší civilizace s přírodními zdroji.

Na místech postižených dopady klimatické krize stále častěji musí pomáhat rozvojové a humanitární organizace, včetně těch českých.

„Při naší práci se často setkáváme s ničivými následky extrémního počasí, ať už se jedná o povodně, tropické cyklóny nebo rozsáhlá sucha. Tyto katastrofy za posledních dvacet let zasáhly přes 4,5 miliardy lidí a dalších 1,3 milionu lidí kvůli nim zemřelo. Velká část zemí, které byly zasaženy, patří mezi ty nejchudší státy,“ vysvětluje **vedoucí humanitárních programů Člověka v tísni Marek Štys.**

Zvyšující se frekvence i závažnost humanitárních dopadů extrémního počasí jsou apelem na to, aby se Česko efektivněji zapojilo také do řešení příčin klimatické krize a mimo jiné naplňovalo své závazky vyplývající z Pařížské dohody. K těm kromě snižování vlastních emisí patří také finanční podpora udržitelného rozvoje a řešení dopadů změny klimatu v méně rozvinutých zemích.

„Klimatické změny často nejvíce dopadají na ty nejzranitelnější skupiny obyvatel, a to jak v Česku, tak v zemích rozvoje světa. Mnohdy mají také dlouhodobé společenské dopady, jako je překotná urbanizace, migrace nebo ztráta tradičních zdrojů obživy. S přibývajícím četností extrémního počasí je jasné, že je nutné řešit nejen následky klimatických změn, ale i jejich příčiny. V praxi to znamená strategické alokování prostředků na udržitelný rozvoj, osvětu a snižování emisí,“ říká **Kateřina Velíšková z Humanitární a rozvojové sekce Charity Česká republika.**

Země, které jsou měnícím se klimatem postiženy nejvíce, zároveň ke vzniku klimatické krize přispěly nejméně. Kromě podpory humanitárních a rozvojových organizací, které lidem v těchto zemích pomáhají vyrovnat se s dopady extrémního počasí a adaptovat se na ně, jsou tyto země také závislé na finanční pomoci bohatších států kvůli nízkému HDP.

Pro státy, které podepsaly Pařížskou dohodu, vyplývá závazek finančně přispívat do Zeleného klimatického fondu, který slouží na financování schopnosti rozvojových zemí se na změny klimatu nejen adaptovat, ale především ve svém rozvoji přeskočit fázi neudržitelného rozvoje závislého na fosilních palivech, kterou prošel bohatý sever včetně Česka. Svůj rozvoj by tak již od začátku mohly vést udržitelnou cestou. Zároveň však Česko musí být také rychlejší a více ambiciózní při snižování svých vlastních emisí. Humanitární dopady extrémního počasí představené na semináři jasně ukazují, že bez systémového a efektivního řešení příčin klimatické krize se situace bude čím dál tím víc zhoršovat nejen ve světě, ale i u nás. Pro Česko, které je se svými 12,5 tunami oxidu uhličitého na osobu jedním z největších znečišťovatelů v EU, tak vyplývá jasná morální odpovědnost stát se leaderem v úsilí dosáhnout co nejdříve klimatické neutrality.

„Objem klimatických financí poskytnutých Českou republikou rozvojovým zemím odpovídá zhruba 0,004 % HDP, zatímco ve vyspělých zemích dosahuje tato částka v průměru 0,042 %. Do Zeleného klimatického fondu, který je hlavním nástrojem finanční pomoci rozvojovým zemím pro zvládání dopadů změn klimatu a snižování emisí přispívá ČR jednu z nejnižších částek - v přepočtu 0,5 USD na osobu a rok. Od loňského roku, kdy započal formální proces doplňování Zeleného klimatického fondu, ČR jako jedna z posledních zemí doposud nepřispěla slibovanou jednorázovou částkou 50 milionů Kč,“ říká **Barbora Chmelová, Policy Officer z FoRS,** a dodává:

„Tato skutečnost tak potvrzuje nepříjemný fakt, že objem klimatických prostředků od roku 2016 klesá, a to i přesto, že poskytování klimatické finanční podpory pro rozvojové země patří mezi závazky, k nimž se Česká republika zavázala ratifikací Pařížské dohody. Česká republika tak svou spoluzodpovědnost za dopady změn klimatu silně zanedbává.“

Podle **Michaely Pixové z Klimatické koalice** poukazují malé ambice Česka ve snižování vlastních emisí i neochota přispívat do Zeleného klimatického fondu spíše na snahu vyvléknout se z vlastní zodpovědnosti. *„Od některých členů vlády slyšíme, že české emise jsou jen kapkou v moři, a že nemá smysl se víc snažit o jejich snižování pokud rozvojový svět také nedělá dost.“*

Náš současný ekonomický rozvoj přitom stojí na dvou stoletích spalování uhlí. Máme tak vůči zbytku světa nejen ohromný náskok, ale také obrovský dluh. V souvislosti s cílem EU stát se do roku 2050 klimaticky neutrální se také premiér Andrej Babiš nechal slyšet, že by větší smysl dávalo směřovat zelené investice do modernizace méně efektivní a více znečišťující energetiky v rozvojovém světě, zatímco evropská energetika se prý nemusí tak překotně měnit. Zároveň však Česko rozvojovým zemím odmítá na jejich transformaci přispívat. Je nutné tento přístup co nejrychleji změnit a začít se chovat nejen jako vyspělá, ale také dospělá země se smyslem pro spravedlnost. Jinak svět čeká opravdu krutá a nebezpečná budoucnost," vysvětluje Michaela Pixová.

Kontakt pro média:

Michaela Pixová, komunikační koordinátorka Klimatické koalice
michaela.pixova@klimatickakoalice.cz, +420 777 145 003

Markéta Jourová, mediální koordinátorka, Humanitární a rozvojová sekce, Člověk v tísni
marketa.jourova@clovekvtsni.cz, +420 770 184 542